

พดติกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหาร สถาบันการศึกษาของกรมตำรวจ

พันตำรวจโท คำวิ นิสสัยพันธุ์

003396

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำถามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบริหาร การศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2519

115596692

THE ADMINISTRATIVE BEHAVIOR OF ADMINISTRATORS
IN POLICE DEPARTMENT EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Police Lieutenant Colonel Damri Nissaipan

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School

Chulalongkorn University

1976

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชา

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

อาจารย์ คร. อมรชัย คันทิเมธ

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   พฤติกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารสถาบันการศึกษาของกรมตำรวจ
 ชื่อ   พันตำรวจโท คำวิ นิสสัยพันธุ์
 แผนกวิชา   บริหารการศึกษา
 ปีการศึกษา   2518

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการบริหาร 7 อย่าง คือการวางแผน การจัดองค์การ การจัดวางตัวบุคคล การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และการจัดงบประมาณการเงิน ของผู้บริหารสถาบันการศึกษาของกรมตำรวจ
2. เพื่อหาความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสูงสุด กับผู้บริหารระดับรอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อให้เป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล หลังจากทดลองใช้แล้ว ได้ส่งแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปยังผู้บริหารสถาบันการศึกษาของกรมตำรวจจำนวน ๕๐ ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 73 ฉบับ คือเป็นร้อยละ ๑๑.25 แล้วนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์หาการอยละในการเปรียบเทียบ

ผลการวิจัย

1. พฤติกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารสถาบันการศึกษาของกรมตำรวจมีดังนี้
  - 1.1 การวางแผน นโยบายของโรงเรียนกำหนดและตกลงโดยผู้บริหารระดับเหนือกว่าผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนบางส่วนยังไม่เข้าใจนโยบายของโรงเรียน ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ในโรงเรียนส่วนใหญ่จะร่วมกันพิจารณาวางแผนโครงการต่าง ๆ รวมทั้งวางแผนจัดครูอาจารย์สอนก่อนการปฏิบัติงาน

1.2 การจัดการ ทรัพยากรในโรงเรียนตำรวจภูธรส่วนใหญ่เห็นว่า การแบ่ง ส่วนราชการเหมาะสมแล้ว แต่ในโรงเรียนซึ่งมีโรงเรียนตำรวจภูธร ๒ แห่ง เห็นว่ามีหน่วยงานช่วย ภายในโรงเรียนน้อยไป อย่างไรก็ตามที่ของหน่วยงานที่เป็นอยู่ไม่ชำรุดและไม่มีการขัดแย้งกันในการ ทำงาน โรงเรียนตำรวจใช้วิธีการประชุมอธิบายเพื่อช่วยทุกคนเข้าใจหน้าที่ในหน่วยงานของตนมากกว่าวิธีอื่น

1.3 การจัดวางตัวบุคคล การจัดครูอาจารย์สอนในระบบคุณวุฒิเป็นส่วนใหญ่ แต่ยังมีบางส่วนจัดโดยไม่มีหลักเกณฑ์ที่ดี มีวิธีการส่งเสริมให้ครูอาจารย์สอนดีขึ้นโดยส่งไปอบรมหรือสัมมนามากกว่าวิธีอื่น ส่วนวิธีหาหนังสือวิชาการหรือจัดห้องสมุดให้คนควากระทำนอ การเสนอขยายบุคคลกรส่วนใหญ่ กระทำเมื่อแผนประสงคจะย้าย การประเมินผลการปฏิบัติงานอาศัยหลักเกี่ยวกับความสามารถ ในหน้าที่มากกว่าหลักเกณฑ์อย่างอื่นเป็นส่วนใหญ่ แต่ส่วนน้อยยังถือว่าการปฏิบัติงานสม่ำเสมอและไม่มีการ โต้แย้งผู้บริหารเป็นหลักเกณฑ์ที่สำคัญกว่า

1.4 การอำนวยความสะดวก ทรัพยากรส่วนใหญ่ใช้วิธีแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมพิจารณาหรือ ประชุมปรึกษาหารือร่วมกับผู้บริหารระดับอื่นก่อน จึงจะวินิจฉัยสั่งการหรือมอบหมายอำนาจหน้าที่ใหญ่โต บังคับบัญชา ซึ่งผู้รับมอบหมายมักปฏิบัติโดยถูกต้องเสมอ แต่ทั้งนี้มีการติดตามผลงานตามที่สั่งเสมอ การ วินิจฉัยสั่งการเรื่องสำคัญ ผู้บริหารจะสั่งการเองโดยไม่มอบหมายให้ผู้อื่นกระทำแทน

1.5 การประสานงาน ไม่มีปัญหาในการประสานงานภายในโรงเรียน เพราะผู้บริหาร ทั้หมคให้ครูอาจารย์และผู้บังคับบัญชาเข้าพบได้ทุกโอกาส การประสานงานภายนอกหน่วยงานจะให้ เจ้าของเรื่องไปติดต่อประสานงานกันเองบ้าง ตั้งเจ้าหน้าที่ขึ้นเพื่อทำหน้าที่ประสานงานบาง โรงเรียน สร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นโดยให้หม้ออาคาร วัสดุอุปกรณ์ และมีกิจกรรมร่วมกัน เช่น แข่งขัน กีฬา และประชุมทางวิชาการ

1.6 การรายงาน การรายงานเรื่องต่าง ๆ ให้ทราบทั่วไปในโรงเรียน ใช้วิธีมีหนังสือ เวียนให้เข้ทราบและนัดประชุมเป็นประจำ บุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่จะรายงานเรื่องต่าง ๆ ให้ ผู้บริหารทราบทางวาจา ครูอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสทราบผลการสอนในวิชาที่ตนไม่ได้สอน เช่นเดียวกับที่ผู้ปกครองนักเรียนไม่ได้รับทราบผลการเรียนของนักเรียนจากโรงเรียนโดยตรง

1.7 การจัดงบประมาณการเงิน ผู้บริหารสูงสุดเป็นผู้จัดทำค่าของงบประมาณประจำปีเอง โดยถือเกณฑ์ภาวะของงบประมาณเพิ่มขึ้นตามวัสดุอุปกรณ์ หรือค่าใช้จ่ายที่เคยขาดแคลนในปีก่อนเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ ผู้บริหารสูงสุดเป็นผู้ควบคุมการเงินและการบัญชีเอง ผู้บริหารส่วนใหญ่เขาใจระเบียบเกี่ยวกับการเงินเป็นบางเรื่องเท่านั้น มีเพียงส่วนน้อยที่เขาใจดีทุกเรื่อง โรงเรียนส่วนใหญ่มีการชี้แจงการใช้จ่ายเงินใหญ่กลางกรโรงเรียนทราบเป็นครั้งคราว

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสูงสุดในโรงเรียนกับผู้บริหารระดับรอง ปรากฏว่าส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ส่วนที่แตกต่างกันมี 6 ข้อจากทั้งหมด คือ 2.1 ด้านการวางแผน ผู้บริหารสูงสุดตอบว่า นโยบายกำหนดโดยผู้บริหารระดับเหนือกว่าผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารระดับรองตอบว่า ผู้บริหารสูงสุดกำหนดนโยบายเอง 2.2 ด้านการจัดองค์การ ผู้บริหารสูงสุดตอบว่า โรงเรียนมีหน่วยงานน้อย ควรปรับปรุง ผู้บริหารระดับรองเห็นว่า มีหน่วยงานย่อยเหมาะสมแล้ว 2.3 ด้านการอำนวยความสะดวก ผู้บริหารสูงสุดเห็นควรให้ครูอาจารย์เห็นด้วยก่อนวินิจฉัยสั่งการ เรื่องสำคัญ ส่วนผู้บริหารระดับรองจะตั้งกรรมการพิจารณาจนวินิจฉัยสั่งการ เรื่องสำคัญ ผู้บริหารสูงสุดให้รายงานผลเมื่อสั่งงานเรื่องสำคัญ ขณะที่ผู้บริหารระดับรองให้รายงานผลเมื่อสั่งงานทุกเรื่อง 2.4 ด้านการจัดงบประมาณการเงิน ผู้บริหารสูงสุดเขาใจระเบียบเกี่ยวกับการเงินดีที่เกี่ยวข้องกับงานโรงเรียนดีกว่าผู้บริหารระดับรอง และมีการชี้แจงการใช้จ่ายเงินเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งบริหารเท่านั้น แต่ผู้บริหารระดับรองเขาใจระเบียบเกี่ยวกับการเงินเป็นบางเรื่อง และชี้แจงการใช้จ่ายเงินแก่นายตำรวจและครูอาจารย์ทั้งหมดเป็นครั้งคราว

ศูนย์วิทยพัทยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title : The Administrative Behavior of Administrators in Police
Department Educational Institutions.

Name : Police Lieutenant Colonel Damri Nissaipan

Department : Educational Administration

Academic Year : 1975

Abstract

The purposes of the study

1. To study seven administrative behaviors namely: planning, organizing, staffing, directing, coordinating, reporting and budgeting.
2. To compare the administrative behaviors of the top administrators and those at lower levels.

Methods and Procedures

Data were collected through questionnaires distributed to eighty administrators in Police Department Educational Institutions; Seventy - three or 91.25 per cent of the questionnaires were returned. Statistical techniques used in this study were percentage and mode.

Major Findings

1. The followings are administrative behaviors of the Administrators in Police Department Educational Institutions:

- 1.1 Planning: the administrators above institutional level were the policy makers. The policies made at this level were not clear

to all institutional administrators. Most of the institutional administrators participated in school's operational planning.

1.2 Organizing: the present organizational structure was appropriate for Provincial Recruit Training Schools. The administrators from the rest of the schools expressed the lack of staff and auxiliary personnel to function in various working sections in their schools. However all administrators viewed that there was no operational conflict in their schools. Clarification of personnel functions was usually done both through formal and informal discussion.

1.3 Staffing: merit system was used in most institutions. Personnel development was carried out mostly through in-service training or seminar. Transfer of personnel was done on the basis of individual's preference. Personnel's evaluation was based primarily on working ability.

1.4 Directing: committees or meetings were usually set up to help administrators in decision-making and delegation of work. Most of the time, the work assigned was carried out effectively. However, administrators always followed up their delegations. Concerning important matters, the administrators usually made decision and delegated assignments by themselves.

1.5 Coordinating: the open-door policy was used in most of the schools. Officers who were responsible for any specific duty, inside or outside of their schools, coordinated and carried out their functions by themselves most of the time. Administrators promoted the coordinations

with outside organizations through activities such as academic seminar, utilization of school buildings and facilities.

1.6 Reporting: meetings and circulation of documents were the methods of communication mostly used in the schools. Most officers in schools always communicated with their administrators through oral reports. Students' grades were reported only to the instructors and neither to other lecturer nor parents.

1.7 Budgeting: top administrators themselves determined the budget for the next fiscal year. The amount of the budget requested was based primarily on the projected shortage of financial support, materials, and facilities of the previous year. They also controlled and audited the schools' account themselves. Concerning rules and regulations about school financial management, only a few administrators were familiar with all of them. Most administrators were familiar only with some basic regulations, and were able to inform their personnel about the school financial position.

2. The comparison of administrative behaviors between the top administrators and the one lowers indicated no difference as a whole. However, six items of administrative behaviors differed. They are in the following processes; 2.1) planning: the top administrators viewed that policies were made by administrators above the level of school administrators, while the other group viewed that it was the top administrators themselves who made the policies: 2.2) organizing: the top administrators recognized the lack of auxiliary staff and units in schools. Improvement was recommended. The other group was satisfied with

the number of existing units; 2.3) directing: the top administrators consulted the staffs before making decision on important matters while the lower level of administrators set up committee to consider the matter before making any decision. The top administrators commanded that every important assignment must be reported after it had been carried out where as the administrators at the lower level required reporting on every assignment; 2.4) budgeting: the top administrators understood the rules and regulations concerning school financial management better than the ones at the lower level and informed financial positions while the other groups understood only a few important rules and kept police officers and instructors informed about financial position from time to time.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กติการวมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องผู้วิจัยได้ได้รับความรู้ที่ได้รับการอบรม สั่งสอน ปลูกฝังทางปัญญาจากคณาจารย์ในแผนกวิชาบริหารการศึกษาศึกษาและแผนกวิชาอื่นในคณะครุศาสตร์ ตลอดจนอาจารย์พิเศษอีกหลายท่านซึ่งมีได้รับราชการในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งถ้าจะกล่าวนามในที่นี้คงไม่หมด สำหรับคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้โดยใกล้ชิดได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุดมพร ทองอุไทย ซึ่งให้ความรู้ในวิชาพื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัยการศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กัญญา สารภี คณบดีคณะครุศาสตร์และหัวหน้าแผนกวิชาบริหารการศึกษาศึกษา ซึ่งสอนวิชาทฤษฎีบริหารและผลงานวิจัยและยังให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดในการวางโครงการ ขั้นตอน และจัดทำแบบสอบถาม รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาด รองปลัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งสอนวิชาหลักบริหารการศึกษาศึกษา อาจารย์ ดร. อมรทัต ทัศนิตเมธ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย และอาจารย์บนพพงษ์ บุญจิตราคุลย กรุณาแนะนำในการเขียนบทต่าง ๆ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมิตร์ คุณานันท์ โดกรุณาแนะนำหลักการ เทคนิค และสิ่งพึงระมัดระวังในการเขียนวิทยานิพนธ์รวมทั้งตรวจแก้บทความภาษาอังกฤษ ส่วนที่เกี่ยวกับการจัดงบประมาณการเงินทั้งหมด อาจารย์ ดร. พิชัย บุระสมบัติ โดกรุณาเป็นธุระให้คำแนะนำทุกขั้นตอน ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขภาษาอังกฤษอีกเป็นบางส่วน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อทุก ๆ ท่านไว้ ณ โอกาสนี้ นอกจากนี้ยังมีพระคุณที่จะออกกล่าวถึงเสียมิได้คือผู้บริหารทุก ๆ ท่านในสถาบันการศึกษาของกรมตำรวจซึ่งให้ความร่วมมือช่วยตอบแบบสอบถาม เพราะถ้าปราศจากความช่วยเหลือของท่านเหล่านั้นแล้ว การวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จลงมิได้เลย

พ.ศ.ท.คำริ นิสสัยพันธุ์

ศูนย์วิจัยบริหารการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ങ
รายการภาพประกอบ	ฉ
บทที่	

1	บทนำ	1
	ภูมิหลังของการวิจัย	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
	ขอบเขตของการวิจัย	9
	ประโยชน์ของการวิจัย	10
	คำนิยาม	10
	วิธีดำเนินการวิจัยโดยย่อ	11
2	เอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
	ปัจจัยหรือองค์ประกอบของการบริหาร	14
	บุคคลในฐานะผู้นำกับผู้บริหาร	14
	การจัดการหรือเทคนิคในการบริหาร	18
	การวางแผน	19
	การจัดองค์การ	22
	การจัดวางตัวบุคคล	30
	การอำนวยการ	38
	การประสานงาน	42
	การรายงาน	45
	การจัดงบประมาณการเงิน	48

บท		หน้า
3	กระบวนการวิจัย	55
	กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย	55
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
	การเสนอขอมูล	59
	การวิเคราะห์ขอมูล	59
4	การวิเคราะห์และความหมายของขอมูล	61
	พฤติกรรมทางคานการวางแผน	68
	พฤติกรรมทางคานการจัดองค์การ	75
	พฤติกรรมทางคานการจัดวางตัวบุคคล	80
	พฤติกรรมทางคานการอำนวยความสะดวก	91
	พฤติกรรมทางคานการประสานงาน	102
	พฤติกรรมทางคานการรายงาน	107
	พฤติกรรมทางคานการงบประมาณการเงิน	114
	สรุปความหมายของขอมูล	119
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ	122
	สรุปผลการวิจัย	123
	อภิปรายผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	129
	ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยในขั้นต่อไป	141
	บรรณานุกรม	142
	ภาคผนวก	149
	ประวัติของผู้วิจัย	173

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1	56
2	62
3	63
4	64
5	67
6	67
7	69
8	70
9	71
10	72
11	73
12	74
13	77
14	78
15	79
16	82
17	84
18	85
19	86
20	88
21	89
22	91
23	93

ตารางที่

	หน้า
24	คำตอบเกี่ยวกับการวินิจฉัยสั่งการในเรื่องที่มีชิ้นงานประจำ 94
25	คำตอบเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติเมื่อมีการเสนอความคิดริเริ่มต่อผู้บังคับบัญชา 95
26	คำตอบเกี่ยวกับการมอบหมายงานให้ผู้อื่นทำกับบัญชา 97
27	คำตอบเกี่ยวกับความเข้าใจในการมอบหมายงาน 98
28	คำตอบเกี่ยวกับระยะเวลาในการติดตามผลงาน 100
29	คำตอบเกี่ยวกับผู้ทำหน้าที่ติดต่อประสานงาน 103
30	คำตอบเกี่ยวกับการประสานงานภายในหน่วยงานในโรงเรียน 104
31	คำตอบเกี่ยวกับโอกาสในการเข้าพบผู้บังคับบัญชา 105
32	คำตอบเกี่ยวกับการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกกรมตำรวจ 106
33	คำตอบเกี่ยวกับการรายงานเรื่องให้ทราบทั่วกัน 109
34	คำตอบเกี่ยวกับการรายงานเรื่องใหญ่บริหารทราบ 110
35	คำตอบเกี่ยวกับโอกาสที่ครูอาจารย์จะทราบผลการสอนวิชาอื่น 111
36	คำตอบเกี่ยวกับการรายงานผลการเรียนต่อผู้ปกครอง 112
37	คำตอบเกี่ยวกับผู้ทำค่าของงบประมาณประจำปี 114
38	คำตอบเกี่ยวกับเกณฑ์ในการขอของงบประมาณประจำปี 116
39	คำตอบเกี่ยวกับผู้ควบคุมการเงินและการบัญชี 117
40	คำตอบเกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่องระเบียบเกี่ยวกับการเงิน 118
41	คำตอบเกี่ยวกับการชี้แจงการใช้จ่ายเงินในโรงเรียน 118

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบที่	หน้า
1 แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการของกรมตำรวจ	28
2 แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการของกองบัญชาการตำรวจ	29
3 แผนภูมิเปรียบเทียบนายตำรวจสัญญาบัตรที่บรรจุในปี พ.ศ. 2518	34
4 แผนภูมิเปรียบเทียบวุฒิทางการศึกษาของนายตำรวจสัญญาบัตรที่บรรจุในปี พ.ศ. 2518	34
5 แผนภูมิเปรียบเทียบคำตอบที่มากที่สุดเกี่ยวกับพฤติกรรมในคานการวางแผน	76
6 แผนภูมิเปรียบเทียบคำตอบที่มากที่สุดเกี่ยวกับพฤติกรรมในคานการจัดองค์การ	81
7 แผนภูมิเปรียบเทียบคำตอบที่มากที่สุดเกี่ยวกับพฤติกรรมในคานการจัดวางตัวบุคคล	92
8 แผนภูมิเปรียบเทียบคำตอบที่มากที่สุดเกี่ยวกับพฤติกรรมในคานการอำนวยการ	101
9 แผนภูมิเปรียบเทียบคำตอบที่มากที่สุดเกี่ยวกับพฤติกรรมในคานการประสานงาน	108
10 แผนภูมิเปรียบเทียบคำตอบที่มากที่สุดเกี่ยวกับพฤติกรรมในคานการรายงาน	113
11 แผนภูมิเปรียบเทียบคำตอบที่มากที่สุดเกี่ยวกับพฤติกรรมในคานการจัดงบประมาณการเงิน	120
12 แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการใหม่ของโรงเรียนตำรวจ	133